

"Her bir şeye, hususan zihayata, duygularla murassa bir vücut libasını giydirerek, üstünde kalem-i kaza ve kaderle nakışlar yapar, cilve-i esmasını gösterir." İzah eder misiniz?

Duygular ve şuur, hayat ile meydana gelen ve hayat ile hayat bulan manevi cihazlardır. Bir şeyde hayat olmadı mı ne duygu ve ne de şuur kalır; taş ve toprak gibi cansız varlıklar sınıfından olur. Yani duygularla donatılmış bir vücut elbisesinin çalışabilmesi, ancak hayat ile mümkündür.

Hayat ve duygularla donatılmış bir vücut elbisesi verildikten sonra, kalem-i kaza ve kader bu elbise üzerinde ilahi isimlerin tecelli ve nakışlarını ilmek ilmek işlemeye başlar.

Mesela, kader bu vücut elbisesinin merkezine mide gibi bir cihazı yerleştirip, bütün dünyayı bu mideye hizmet eden büyük bir sofraya ve mutfak hâline çevirir. Ve bu sofrada enva-ı rahmet ve nimetlerini sergileyerek, şükrün bütün aksamını insanın önüne açar. İnsan da bu nimetlerden tattıkça hem ilahi isimleri anlar hem de iman ve ibadetle şükre yönelir.

"İnsan, üç cihetle esma-i ilâhiyeye bir aynadır. ..."

"Üçüncü vecih aynadarlık ise: İnsan, üstünde nakışları görünen esmâ-i ilâhiyeye aynadarlık eder. Otuz İkinci Sözün Üçüncü Mevkîfının başında bir nebze izah edilen insanın mahiyet-i câmiasında nakışları zâhir olan yetmişden ziyade esma vardır."

"Mesela, yaratılışından Sani, Hâlık ismini ve hüsn-ü takviminden Rahmân ve Rahîm isimlerini ve hüsn-ü terbiyesinden Kerîm, Lâtif isimlerini ve hakeza, bütün aza ve âlâtıyla, cihazat ve cevahiiriyle, letâif ve maneviyatıyla, havas ve hissiyatıyla ayrı ayrı esmanın ayrı ayrı nakışlarını gösteriyor. Demek nasıl esmada bir İsm-i Âzam var; öyle de o esmanın nukuşunda dahi bir nakş-ı âzam var ki, o da insandır."

"Ey kendini insan bilen insan! Kendini oku. Yoksa hayvan ve câmid hükmünde insan olmak ihtimali var."(1)

1) bk. [Sözler, Otuz Üçüncü Söz, Otuz Birinci Pencere.](#)